

Taktické vyhodnocení paleb poskytovaných těžkými kulomety na pozemní cíle za nynějšího stavu techniky.

I.

Praktický dostřel těžkých kulometů se vzhledem ke kinetické energii střely při dopadu zvětšuje.

Zvětšuje se úměrně i množství paleb, které poskytuje těžký kulomet pro taktické použití.

Jest otázka, jaké hodnoty, se stanoviska taktického použití, jsou tyto palby, a do jaké míry praktického dostřelu přicházejí k taktickému použití. Zda taktické použití obsáhne celý, stále zvyšovaný rozsah praktického dostřelu, či zda se taktické použití omezí jen na určitou část tohoto rozsahu, který technika dává k dispozici.

Taktické použití se snad vlivem různých okolností omezí na určitou dálku, která bude mezi účelností a hospodárností paleb, jinak technicky možných a uskutečnitelných. Tím ovšem mohli bychom přijít i k jinému vyjádření pojmu „praktického dostřelu“.

Podkladem pro toto pojednání je francouzský předpis „Instruction pour les unités de mitrailleuses d'Infanterie 1932“. Mohl jsem zcela dobře použít také jiného předpisu o kulometech, abych dospěl k témuž cíli.

II.

Pro posouzení paleb, které nám těžký kulomet poskytuje, musíme si uvědomit některé zásady, jako nutné předpoklady tohoto pojednání.

1. Pojem hospodárnosti palby. Zde si musíme předem ujasnit pojem palby přehradné, jako palby nejhodnotnější.

Palba přehradná jest palba, která, působíc do určité části terénu, působí v něm takový účinek materiální i morální, že ji činí prakticky ne-

překročitelnou pro nekryté živé cíle a tím nám umožňuje uplatnit v této části terénu naši naprostou vůli.

Nejhospodárnější jest ta palba, která za okolností co do času a prostoru jinak stejných může nám být dodána nejmenší mírou prostředků nebo střel.

Tuto palbu nejvýhodnější a nejhospodárnější nám dodává těžký kulomet na malou střeleckou vzdálenost (600 m), předpokládajíc, že kulomet a cíl jsou v téže rovině, bez hluchých prostorů mezi nimi, a cíl, nekrytá běžící figura, je postřelován bočně.

2. Vztah účinnosti a dálky. Hodnoty (účinnosti) palby ubývá do dálky, na velké dálky, přibližně se čtvercem vzdálenosti. Tento vztah pro střední dálky je příznivější a může být vyjádřen přibližně poměrem řady aritmetické. Poměry vyplývající ze závislosti účinnosti palby na metném prostoru a jeho srovnání na různé vzdálenosti podle střeleckých tabulek.

3. Vztah účinnosti a užitečnosti. Palba technicky účinná jest jen tehdy užitečná, může-li být jejího účinku pěšími družstvy ihned využito (v útoku) a v obraně, čím užitečnější, čím blíže se může přimknouti k čeli obranného pásma, spolupůsobíc tak k vyjádření soustředěného palebného úsilí všech pěchotních zbraní.

4. Vztah účinnosti k stanovišti těžkého kulometu. Mohutnost palby těžkých kulometů postačuje, aby zastavila útočníka za toho předpokladu, že je zajištěna nezranitelnost od dělové nepřátelské palby a že jsou tak umístěny, aby mohly ihned střilet v žádaný okamžik.

III.

Použití těžkých kulometů.

1. Všeobecně. Palby těžkých kulometů mají vždy za účel buď umožnit vlastní přechotě pohyb vpřed, anebo zabránit v postupu jednotkám nepřátelským.

2. Úlohy, svěřované těžkým kulometům.

V útoku: podpora, doprovod, ochrana, zarámování. V obraně: přehrada (hlavní, vnitřní, před přední stráží), protipříprava.

Za útok u i v obraně: zabraňování, rušení.

Podpora. Účelem podpory jest otevřít cestu palebnému sledu.

Podpora je základní úlohou těžkých kulometů palebné základny. Provádí se zásadně palbami umlčovacími, podle okolnosti ničivými.

Tyto umlčovací palby na první cíl se provádějí někdy před vyražením palebného sledu z výchozího místa.

Tyto palby vyžadují pečlivé přípravy a nepřetržitěho pozorování. Vykonávají se přestřelováním a prostřelováním. Podpora musí být nepřetržitá.

Doprovod je zvláštní případ podpory, kdy jednotka těžkých kulometů (družstvo nebo četa), která má podporovat pěší rotu, jest jí přidělena. Tento druh podpory je výjimečný, omezený na případy, kdy není možno přestřelovat anebo prostřelovat.

Ochrana záleží v tom, umlčovat ony prostory terénu, odkud protivník může pozorovat útočící jednotky, postřelovat je, anebo odkud může

vyrazit k protiútoku. Uskutečňuje se palbou umlčovací, která se mění v ničivou, jakmile se cíl objeví.

Zarāmování má za účel buď osamotnit nějaký prostor, aby mohl být obsazen a upraven pro obranu nebo aby bylo umožněno do něho vniknout. Provádí se vhodnými přehradnými palbami.

Přehrada. V obraně hlavní úlohou těžkých kulometů je zajistit před předním okrajem hlavního postavení v souladu s dělostřelectvem a jinými zbraněmi hlavní palebnou přehradu. Rozvrh palby mimoto předvádí vnitřní přehrady a přehrady před polními strážemi.

Protipříprava. Když se zdá, že nepřátelský útok vyrazí, mohou se těžké kulometry zúčastnit protipřípravy umlčovacími palbami na místa předpokládaných shromažďování, na palebná postavení samostatných zbraní, zbraní se zakřivenou dráhou střely a předsunuté baterie.

Zabraňování se provádí přehradnými palbami na citlivá místa nepřátelských komunikací. Palby se provádějí čelně i šikmo, na střední i velké vzdálenosti. Cíl nutno postřelovat ve směru největšího rozměru.

Rušení udržuje nepřítele v stále nejistotě, zvláště v noci, v hodinách jeho obvyklých pohybů.

Cíle: cesty směn, zásobování a odsunů, okolí stanovišť velitelských, spojnice a pásnice, které možno postřelovat bočně, odvrácené svahy.

Všechny vyjmenované úlohy jsou prováděny těžkými kulometry palbami poskytovanými střelbou přímou nebo střelbou nepřímou.

Střelba přímá. Normální střelbou těžkých kulometů má být střelba přímá, pozorovaná, vykonávaná zaměřením na cíl v rozměru stupnice hledí.

Přímé zamíření dovoluje palbu s největší rychlostí a sledovat cíl neustále. V dobrých podmínkách pozorování dává střelbě největší účinnost zvláště přímé zamíření. Jediné střelba přímá může působit na všechny vzdálenosti.

Zvláštními druhy střelby přímé jsou: střelba zajištěná, a co se provádění střelby týče, i střelba ze skrytého postavení. Střelba ze skrytého postavení se provádí na jakoukoli střeleckou vzdálenost na d 800 m jedním nebo více družstvy v palebném postavení na malou vzdálenost za skrytem, odkud je cíl vidět.

Střelbou přímou mohou těžké kulometry plnit všechny úlohy podpory, doprovodu, ochrany, zarāmování, paleb přehradných a zabraňovacích. Výjimečně i paleb rušivých, které v zásadě jsou prováděny střelbou nepřímou.

Tyto palby, obvykle prováděné kulometnou rotou praporu, jsou velmi důležité.

Palby, prováděné střelbou přímou na velké dálky, mají jen tehdy hodnotnou účinnost, je-li použito těžkých kulometů hromadně nebo použije-li se soustředění.

Střelba nepřímá jest hromadnou střelbou těžkých kulometů, určenou, aby postřelovala cíl, umístěný na velkou nebo velmi malou vzdálenost střeleckou, cíl, který není vidět z jejich palebných stanovišť.

Jednotkou palby je kulometná rota. Nicméně úlohy nepřímé střelby mohou být svěřeny i kulometné rotě zmenšené o jednu četu nebo dokonce i půlotě.

Používá se jí k provedení paleb na cíle v prostoru mezi 1.500 až 3.500 m vzdálenosti.

Nepřímou střelbou plní těžké kulomety především úlohy rušení.

Cíle: opěrné body, východy z osad, prostory, odkud mohou vyrazit protiútoky, záhyby terénu, které mohou skrývat palebná stanoviště nepřátelských těžkých kulometů, předsunuté baterie.

IV.

Vyhodnocení paleb, poskytovaných těžkými kulomety.

A. Všeobecně.

1. Rozsah působnosti do hloubky — do 3.500 m, z celkového maximálního dostřelu 4.300 m.

2. V hloubce rozsahu předpis uvádí střední střeleckou vzdálenost do 1.200 m, velkou střeleckou vzdálenost do 2.400 m, velmi velkou střeleckou vzdálenost do 3.500 m.

Velmi velká střelecká vzdálenost je vzdálenost nad rozsah stupnice hledí.

Toto rozdělení můžeme ještě doplnit pojmem malé střelecké vzdálenosti do 600 m, kterou definuji jako hloubku ploché, přímé palby kulometu, hloubkový rozsah nejúčinnější palby této zbraně.

3. Srovnáním nákladnosti palby těžkého kulometu při nejnižších a nejvyšších hranicích rozsahu působnosti vynikne hospodárnost těchto paleb. Za základ vezmu především palbu nejúčinnější: palbu přehradnou.

Definice: „Přehrada může být uskutečněna do 600 m v terénu rovnoběžném se záměrnou, plochou palbou z těžkého kulometu umístěného bočně.“

„Těžký kulomet, použitý bočně na místě vhodně voleném, může vrhnout na plochou zemi do 600 m souvislý svazek střel tvořící nepřekročitelnou přehradu.“

Tedy: při nejnižších hranicích rozsahu působnosti těžkého kulometu, při ústí hlavně, dostáváme 1 kulometným družstvem přehradnou palbu v hodnotě 600 m.

V jistých příznivých případech dokonce, jestliže palebné stanoviště těžkého kulometu, umístěného bočně, může být tak zvoleno, že se dráhy střel dokonale přizpůsobí terénu, přehrada je hlubší než viditelné předpolí kulometu.

Při nejvyšších hranicích rozsahu působnosti, na 3.200 m, je vytvořena přehrada 1 kulometnou rotou (8 kulometnými družstvy) v hodnotě 50 m.

Srovnáním nákladnosti přehradné palby při nejnižších a nejzazších hranicích prostoru působnosti těžkého kulometu vzhledem k počtu použitých kulometných družstev a rozsahu přehrady přicházíme k přibližnému teoretickému poměru 1:100 v neprospěch dalekých paleb, který jasně dokazuje jejich nehospodárnost. Palba při nejnižších hranicích je palbou bočnou a při nejzazších hranicích palbou čelní.

Zdánlivě jsou tady srovnávány veličiny nestejnorodé, protože při daleké palbě schází složka, která při krátkých palbách působí nejvíce na hodnotu a hospodárnost: bočný postřel. Vysvětlení najdeme v těchto větách předpisu: „Přehrada může být uskutečněna nad 600 m palbou s rozsevem anebo bez rozsevu na pás terénu, který chceme postřelovat.

V tomto případě přehrada je buďto čelní nebo do hloubky nebo příčná. V čelní přehradě kulometry rozsévají v zamýšleném rozsahu, aby postřelovaly v plnosti terén, který má být postřelován. Šířka úseku musí být užší, čím je vzdálenost střelby větší, má-li přehrada být účinná.

Šířka úseku nepřesahuje

	100 m	50 m
pro 1 družstvo na	1.000 m	1.500 m
pro 1 četě na	1.500 m	2.000 m
pro 2 četě na	2.000 m	2.600 m
pro 1 kulometnou rotu	2.600 m	3.200 m

V přehradě do hloubky terén, který má být postřelován je rozdělen mezi jednotky, které dostanou různé výšky.

V přehradě příčné náměr a odměr kulometným jednotkám je tak udán, aby palby ležely na čáře, která má být přehrazena.

Předpis tedy uvažuje o palbách přehradných nad 1.000 m jen jako o palbách čelních. A nemohou to být ani jiné palby, jak nám osvětlí jednoduchá úvaha: Předpokládáme-li případ nejpriznivější, šířku úseku praporu v obraně 1.000 m, musili bychom umístit kulomet na nejkrajnější křídlo úseku praporu, abychom dostali před druhým křídlem úseku praporu do vzdálenosti 1.000 m palbu, kterou bychom již stěží mohli nazvat bočnou nebo šikmou, a to by ještě kulomet musil být při samém okraji obranného postavení. I kdybychom při těchto dálkách hledali bočný postřel, ztratili bychom na hodnotě palby, která rychle klesá s dálkou, co bychom získali využitím bočního postřelu, při nejmenším.

Tím předpis opravuje zásadu uvedenou v zrušeném předpise o kulometech z r. 1931 stran použití bočního postřelu: že „při kterémkoli způsobu použití těžkých kulometů, velitelé, kteří jim dávají úlohy, a kulometníci, kteří je plní, musí se vždy snažit uskutečnit podmínky, za kterých mají největší účinnost, jmenovitě (mimo jiné) vyhledávat bočné palby.“

Předpis bere v úvahu neohospodárnost dalekých paleb a ukládá vykonavatelům určitá omezení: při střelbě nepřímé zakazuje střilet přehradnou palbu nad 3.000 m, omezuje úsek, který kulometná rota může do šířky postřelovat na 200 m nejvýše, zakazuje rozsev do hloubky.

„Hloubka prostoru, postřelovaného jednou kulometnou rotou, střelící na týž cíl, přesahuje vždy 400 m.“

4. Odstupňování paleb podle účinku. Podle účinku nám těžký kulomet dává dvojí druh paleb: palby ničivé a palby umlčovací.

Palby ničivé v užším slova smyslu jsou palby přehradné, zabraňovací, a někdy ochranné.

Palby přehradné jsou palby nejhodnotnější. Odstupňování ostatních paleb se děje podle předpisu různým ruchem střelby:

Palba ničivá je palba na živé nekryté cíle. Je prováděna střelbou zrychlenou, někdy rychlou s počátku. Pak pokračuje střelbou zrychlenou tak dlouho, dokud cíl je vidět, opravňuje-li značnou spotřebu střeliva.

Palba umlčovací je palba na cíle skryté nebo kryté za tím účelem, aby se nepříteli znemožnilo používat zbraní nebo prostředků po-

zorování. Provádí se střelbou zrychlenou nebo normální nebo i pomalou, podle okolností a důležitosti cíle.

Palba zabraňovací je palba přehradná, řízená na nějaké místo přechodu ve dne viditelné. Provádí se týmž způsobem jako palba přehradná. V noci se palba zabraňovací, po zajištění, provádí v jistých hodinách anebo na znamení nestejně velkými dávkami v různých časových intervalech a udržuje se střelbou normální, někdy pomalou, nepřetržitou nebo s přerušováním. V tomto případě se podobá palbě rušivé.

Palba rušivá je palba přerušovaná a jejím význačným znakem je nepravidelnost v počátku a v trvání, provádí se obvykle střelbou pomalou. Střelba rychlá nebo zrychlená může trvati jen velmi krátce a nejvýše 500 ran pro kulomet. Při střelbě zrychlené po vypálení 1.500 ran musí hlaveň vychladnouti.

B. Taktické vyhodnocení paleb na různé dálky.

Budu uvažovat o palbách:

1. z prvního sledu sestavy,
2. ze zadních sledů nebo z hloubi sestavy, o palbách, které poskytuje těžký kulomet přestřelováním anebo prostřelováním,
3. až k nejzazším hranicím prostoru působnosti, kdy přestřelování a prostřelování zpravidla již není možné.

1. Palby z prvního sledu. Tyto palby jsou představovány krátkými palbami, které, použije-li se jich bočně, jsou palbami nejhodnotnějšími a nejehospodárnějšími.

Předpis pro pěchotu tuto jejich vlastnost plně uznává a přiznává, že těžký kulomet, použitý k těmto palbám, za jistých okolností do vzdálenosti 600 m vytvoří nepřekročitelnou přehradu téže hodnoty.

Jsou tyto palby, technicky nejhodnotnější, také nejceennější v pojetí nového francouzského kulometného předpisu?

Odpověď nalezneme v předpise pro pěchotu, na jehož základě byl předpis kulometný zpracován, který v stati „Palba v obraně“ uvažuje o použití těžkých kulometů pro úlohy paleb velmi hustých a velmi dalekých především a o jejich použití pro krátké ploché palby jen výjimečně: „Může být nutno, umístit těžké kulometry do prvního sledu, jestliže tím vzroste jejich účinnost, zejména mají-li provést palby bočné“ a v stati „Palba v útoku“ vůbec neuvažuje o jediném možném uplatnění těchto paleb pro zajištění terénu.

Vysvětlení nám poskytne kulometný předpis v stati „Použití těžkých kulometů v boji obranném“: „Těžké kulometry, které je nutno umístit do prvního sledu, aby zesílily nebo zajistily některé přehradné palby před předním okrajem obranného postavení, nemohou dostat žádné jiné úlohy, protože, aby nebyly zničeny, musí mlčet až do okamžiku, kdy útočník dosáhne prostoru, v němž jsou na střehu.“ Tedy: použití těchto paleb není vůbec předvídáno v útoku a v obraně k zesílení hlavní palebné přehrady jen výjimečně. Mimo to předpis pro pěchotu vymezuje uplatnění těchto paleb (v stati „Bočný postřel“) při obranném boji zblízka a pro úspěšnou obranu postavení se slabým výstřelem.

Uvědomme si, abychom dobře pochopili toto nové a zvláštní pojetí bočných, krátkých a mohutných paleb, předně jejich výhody a nevýhody a potom názor na jejich taktické použití před vydáním nového kulometného předpisu.

Výhody: palby nejhodnotnější a nejchopodárnější, s podmínkou bočního postřelu, palby, které mohou působit před samý přední okraj obranného postavení, a s toho stanoviska jsou to jediné palby, které mohou spolupůsobit k soustředění paléb všech pěchotních zbraní před předním okrajem.

Nevýhody: tyto palby, má-li jich být použito nejvýhodněji, přivádějí těžký kulomet do prvního sledu; tím se omezuje jeho manévrovací schopnost a také použití co do času a prostoru.

Nicméně ocenění těchto mohutných a vydatných paléb francouzským majorem Paillé v jeho duchaplné studii „Znalost a použití zbraní pěchoty a doprovodných zbraní pěchoty z r. 1932“, i když plně nesouhlasí s jejich pojetím v novém kulometném předpise, zasluhuje pozornosti: „Zkrátka, jsou to boční palby, rasantní, jak jen možno, které musí zajistit kostru hlavní palebné přehrady.“ — „Především jde o to, aby do důsledků bylo využito pro palbu této důležité technické vlastnosti těžkého kulometu: naprosté rasanice do 600 m. Co je nad to: palby daleké, soustředění atd., to třeba mít na zřeteli až na druhém místě...“

Použití těchto paléb podle zrušeného předpisu o kulometech z r. 1931.

V ú t o k u: „Utvrdit výsledky získané pohybem a přispět k ubránění terénu: neprodleně obsazovat dosažené postupné cíle a vystřídat lehké kulometry v jejich nejdůležitějších úlohách.“

V o b r a n ě: „V boji o uhájení terénu v užším slova smyslu. V tomto boji je hlavní činností těžkých kulometů, zlomit postup nepříteli mohutnou palbou. Těžký kulomet je především znamenitá zbraň, která láme tyto útoky. Je hlavní zbraň k uhájení terénu. Stačí často jeden dobře umístěný a dobře obsluhovaný těžký kulomet, aby omezil úspěch protivníků, aby ho zastavil a umožnil tak provedení protiútoku.“

Takové použití těžkého kulometu nabývá nesmírné důležitosti v boji o ubránění terénu, pro těžkosti, s nimiž se může setkat dělostřelectvo v snaze zasáhnout nepříteli v okamžiku, kdy vyrazí, vlivem ztráty času nutného k přizpůsobení přehradných paléb nové situaci, kdy již útočník vnikl do postavení.“

Ať v útoku nebo v obraně, má těžký kulomet použitý k jakýmkoliv jiným úlohám tuto mohutnou schopnost palby krátké a rasantní na svém palebném stanovišti, jakmile jej vývoj boje nebo plnění úlohy donutí bránit terén, kde je umístěn, v boji zblízka. Tuto skvělou palebnou mohutnost můžeme nazvat „palebnou mohutností utajenou“, není-li těžkého kulometu použito k palbě z prvního sledu.

Pro tuto vlastnost těžký kulomet v obraně tvoří t. zv. vnitřní palebné přehradu a v útoku, podle předpisu pro pěchotu, umístěn na palebné základně, je pevným prvkem, před nímž se svádí boj v podstatě pohyblivý, a zajišťuje mu záchyt při neúspěchu tím, že udrží obsazený terén.

Závěr z úvahy o palbách krátkých a rasantních v pojetí francouzských předpisů pro pěchotu a o kulometech:

palby jediné obranné,

v útoku nepůsobí spolu k ubránění terénu v prvním sledu, ale zajišťují ubránění terénu, kde je umístěna palebná základna,

přes to, že jsou palby nejchopodárnější a velmi výkonné, nejsou takticky považovány za nejcennější,

boční postřel je podmínkou využití jejich mohutnosti.

2. Palby poskytované těžkým kulometem ze zadních sledů, z hloubi sestavy. V těchto palbách, poskytovaných těžkým kulometem přestřelováním a prostřelováním v pojetí francouzských předpisů pro pěchotu i o kulometech, leží těžiště použití.

V útoku, tvořice podstatnou část palebné základny, těžké kulometry spolu působí při poskytování podpory palebnému sledu a plní tím úlohu za útoku nejdůležitější, a to tak, že jak jen nejdéle možno přestřelováním a prostřelováním uskutečňují předběžné umlčování prostorů pásma útoku, které se považují za obsazené nebo jsou jen podezřelé.

V obraně těžké kulometry spolu působí při provedení hlavní palebné přehrady tím, že co nejbližše předního okraje obranného postavení poskytují palby přehradné, prováděné bočním postřelem, především, šikmo a dokonce čelně, vyžaduje-li to jejich umístění v sestavě.

Při provádění těchto paleb není nutno úplně dbáti výšky bezpečnosti, jestliže předsunuté prvky jsou kryty zadním náspem.

Tedy: Palby poskytované těžkým kulometem přestřelováním plní jak za útoku (podpora), tak za obrany (hlavní palebná přehrada) hlavní úlohy, jsou považovány za takticky nejcennější.

Všimněme si blíže těchto paleb!

Za útoku jsou to palby čelní a palby umlčovací, tedy méně účinné než palby přehradné.

Za obrany, požadavek bočního postřelu je sice zdůrazněn, nemá, jako tomu bylo dosud, platnosti naprosté. A skutečně je to již poslední prostor působnosti těžkého kulometu, palba z hloubi sestavy do hlavní palebné přehrady, kdy se tento požadavek vyskytuje.

Podle Paillé hodnota palby těžkého kulometu je závislá na metném prostoru, nebo, jak se on vyjadřuje, na „užitečné části dráhy letu střely“, rychle klesá, jakmile opustíme maximální vzdálenost 600 m. Přes to však jest ještě dosti značná při dálkách tuto vzdálenost příliš nepřesahujících. Využijeme jí však jenom bočním postřelem. Připouštějí se i za obrany, do hlavní palebné přehrady, i palby čelní.

Palby poskytované těžkým kulometem do hlavní palebné přehrady přestřelováním jsou palby přehradné, tedy hodnotnější než při plnění analogické úlohy podpory za útoku.

Z toho vidět, že se i při těchto palbách, palbách z hloubi sestavy, těžký kulomet lépe hodí a lépe se ho využije k obraně, nehledě k tomu, že výška bezpečnosti může být snížena.

Ocenění paleb z hloubi sestavy, dodávaných palebnou základnou, které bylo ve francouzských předpisech provedeno ve smyslu kladném, je dosud předmětem diskuse.

Uvědomme si výhody a nevýhody těchto paleb, abychom mohli pochopit stanovisko předpisů.

Výhody: a) Snadné a vydatné manévrování palbou i pohybem umožňují soustředění, různé druhy paleb, s tou podmínkou, že těžké kulometry mohou měnit svá stanoviště, neboť řada palebných stanovišť, dovolujících plnit danou úlohu, je stěžejním předpokladem dobré přípravy.

Důvody bezpečnosti vyžadují, aby nikdy z palebných stanovišť pro boj (do hlavní palebné přehrady) nebyly prováděny jiné palby, jako rušivé, zabraňovací atd.

Množství paleb, které těžký kulomet může plnit, je-li umístěn v zadních sledech, mimo palby do hlavní palebné přehrady: palby do vnitřních přehrad, bočný postřel sousedů, podpora protiútoků (soustředěnými), palby na velké a velmi velké dálky: zabraňování, protipříprava, palby v prospěch předních stráží.

Tato možnost snadného manévrování palbou vynikne, uvědomíme-li si tuto možnost, krajně omezenou co do času i prostoru paleb těžkého kulometu umístěného v prvním sledu.

b) Ochrana před dělovou palbou: Těžké kulometry umístěné v hloubi postavení mají plnou možnost splnit základní podmínku jejich plného využití, uniknout zničení nepřátelskou dělovou palbou, protože mají dosti prostoru, aby využily všech jeho možností skrytu a zastření (neviditelnost je lepší než kryt, který se nedá utajit) a aby využily záměnných stanovišť.

c) Snadnější zásobování střelivem.

Nevýhody: a) Palby, poskytované těžkým kulometem z hloubi sestavy jsou palbami méně hospodárnými, protože to nejsou palby rasantní. Vždy jsou však dosti hodnotné, nepřesahuje-li dálka střelby příliš nejvýhodnější vzdálenost 600 m.

b) Závislost na útvaru a na pokrytosti terénu.

c) Manévrovací schopnost palbou jest omezena prováděním těchto paleb přestřelováním a prostřelováním: jednak zřetelem na bezpečnost čelních částic pěchoty, vyjádřenou bezpečnostním hledím anebo bezpečnostní vzdáleností od křídel pěší jednotky, jednak vzdáleností jednotky, která je přestřelována. Je zakázáno střílet při přestřelování, je-li vlastní jednotka blíže než 100 m (vyjma případ, že je v hluchém prostoru, nebo je-li palebné stanoviště výše o 5 m) a je-li vzdálenější než 2.500 m, při prostřelování, je-li mezera vzdálenější než 2.500 m.

c) Závislost na pozorovacích možnostech. Je zakázáno přestřelovat a prostřelovat, není-li naprosté jistoty o tom, kde jsou vlastní čelní prvky pěchoty.

d) Závislost na materiálu: z hlavně nesmí být vystřeleno více než 14.000 nábojů.

e) Střelba vyžaduje vycvičené obsluhy a vyžaduje pečlivé přípravy.

f) Snížená taktická hodnota těchto paleb. Zřetel na bezpečnost přestřelovaných jednotek vyžaduje takové dálky střelby, aby střední dráha letu byla nad nimi v jisté minimální výšce bezpečnosti. Tím se dostává palba poměrně daleko před podporovanou jednotku, a to zpravidla (kulomet, cíl v rovině horizontální) aspoň 600 m. Tato bezpečnostní vzdálenost někdy může být poněkud snížena při střelbě nepřímé nebo ve výhodném terénu. Tyto vzdálenosti jsou vždy dosti značné, aby jich pěchota mohla dobře využít, i když jsou účinné. A palby, byť účinné, není-li jich nebo nemůže-li jich být pěchotou ihned využito, jsou takticky méně cenné. Vzdálenost 600 m, i když za příznivých okolností je poněkud snížena, je příliš velká pro pěší družstva, která jsou v tomto prostoru odkázána sama na sebe, bez podpory. V obraně je poměr příznivější, protože není nutno, jsou-li předsunuté jednotky kryty zadním náspem, dodržet zcela bezpečnostní výšku. Můžeme říci, že se zvláště za útoku podpora dělostřelectva přímé podpory dovede lépe přizpůsobit potřebám a pohybu čelních částí pěchoty než tyto palby, poskytované těžkým kulometem přestřelováním.

g) Závislost na poměrech povětrnostních: při prostřelování je zakázáno střílet, je-li složka větru kolmá k plánu střelby větší než 8 m/sek.

Závěr z úvahy o palbách poskytovaných těžkými kulomety přestřelováním: Palby technicky méně hodnotné jsou takticky cennější: zmenšení výhody vyplývající z omezeného využití rasance a bočního postřelu zbraně je částečně vyváжено soustředěním palby. Palby, poskytující pro obranu více výhod než pro útok. Jsou to jediné palby, které těžký kulomet může poskytnout pro podporu pohybu vpřed. V nich leží těžiště použití těžkého kulometu.

3. Palby, které poskytuje těžký kulomet až k nejzazší mezi prostorů působnosti, kdy přestřelování již není přípustné.

Hranice přípustnosti přestřelování jsou dány vzdáleností 2.500 m k jednotkám přestřelovaným. Protože jsou zároveň závislé na možnosti pozorování, přibližují se nejbližším hraničním působnosti paleb dalekých poskytovaných těžkým kulometem střelbou nepřímou (1.500 m). Tento druh paleb je tedy představován nepřímými, dalekými palbami.

Jejich výhody: a) Těmito palbami se více využije praktického dostřelu těžkých kulometů.

b) Protože se těžkých kulometů používá hromadně, můžeme udržovat střelbu dlouhého trvání tím, že jednotlivé kulometry v družstvu střelí střídavě. Je-li cíl vhodný a nevyhledáváme-li překvapení, může být ve skutečnosti výhodnější udržovat palbu, aby se nám podařilo, ve vhodném okamžiku zachytit cíl, který není vidět. Konečně některé úlohy vyžadují střelbu dlouho trvající.

c) Těžké kulometry mají při tomto druhu palby rozsáhlé možnosti ve volbě palebných stanovišť, která často mají být měněna. A právě tato pohyblivost jest jedním z nejlepších prostředků jejich ochrany.

d) Využitím plochosti dráhy letu střel tyto palby mohou být účinné proti nekrytým živým cílům na odvrácených svazích.

e) Velká manévrovací možnost palbou: hodí se dobře pro soustředění.

Jejich nevýhody: a) Palby velmi ne hospodárné, vyžadující velkého množství zbraní a střeliva, mají-li být účinné.

b) Palby takticky méně cenné.

Jako ukázkou různých názorů na tyto palby uvedu v několika větách výňatek z diskuse o této otázce, obsažené v belgickém vojenském měsíčníku z května 1933 (Bulletin Belge des Sciences Militaires, Revue bibliographique, str. 203, 206).

Major Paillé přichází, co se týče ocenění těchto paleb, k závěru: a) „Použití těžkých kulometů k dalekým palbám pro jejich neobyčejně malou účinnost musí být považováno nikoli za normální, ale jen za vedlejší způsob boje.

b) Tyto palby, jsou-li provedeny za výhodných technických podmínek, mohou být v některých prostorech bojiště skutečně účinné a nebylo by správné to přehlížet.“

Na to reaguje ve velmi vyhraněných výrazech la France Militaire ze dne 11/3 1933: „Nespokojujeme se označit daleké palby těžkých kulometů za vedlejší způsob boje. Říkáme bez váhání, že jsou přepychem,

který si můžeme snad dovolit za války velmi dlouhého trvání, nikoli však v prvních bitvách a zvláště ne za krytu hranic.

Skutečná účinnost dalekých paleb není v žádném poměru s požadavky a náklady, kterých vyžadují, co se týče personálu a střeliva...

Němci, a o ty nám jde, uplatní zásadu, která jest jejich tradicí: vrhnou do prvního sledu, a to velmi rychle, všechny své palebné zdroje, zbraně samočinné, doprovodné zbraně pěchoty, dělostřelectvo atd. Nezapomínejme, že také oni pracovali ve střelbě těžkých kulometů prostřelováním a přestřelováním a že potom došli, po některých zklamáních, opět k použití těžkých kulometů ve střelbě přímé a v prvním sledu....

Nezastavíme přece jejich nápor palbami dalekými z našich těžkých kulometů, střelbami to nevidomých: zrovna tak by bylo účelné pokoušet se zastaviti moře pouhýma rukama..."

Nicméně pojetí použití dalekých paleb v předpise o kulometech je naprosto střízlivé. Za předpokladu, že nutné technické podmínky budou splněny: „Střelba nepřímá se zvláště dobře hodí pro provádění soustředění palbou. Zvláště dobře se hodí pro plnění úloh rušení. Mimo to se jí používá: v útoku k plnění úloh ochrany a zarámování, v obraně při palbách umlčovacích na citlivá místa nepřátelského prostoru, při palbách protipřípravných, tím, že využijeme celého užitečného dostřelu. abychom co možná nejdále postřelovali cesty postupu a prostory, kde se pohybují zálohy, a při palbách, které podle rozvrhu palby mají zesílit přehradu.“

Všimněme si — pro taktické hodnocení těchto paleb má to význam — že se těchto paleb používá k úlohám takticky podružným, v útoku nikoli k zajištění podpory a v obraně k zesílení palebných přehrad na místě posledním, a že tyto palby v obraně plní úlohy hodnotnější než za útoku. Tedy i tyto palby jsou výhodnější pro obranu.

Považujeme-li palby daleké, poskytované těžkým kulometem, za palby méně cenné, mohli bychom se snad proto spokojit kulometem, který sice dává dobré palby na malé a střední vzdálenosti, neuspokojoval by však v palbách dalekých?

Zajisté nikoli: nemůžeme protivníku dopřát předstihu ani v palbách podružných, které nám dávají ne-li rozhodující, jistě velmi cenný výsledek: znepokojují ho na velké dálky, ruší jeho pohyby a práce, udržují ho v stále nejistotě, a to ze zdrojů palby neviditelných a nepostižitelných, jejichž hrozba stále visí nad ním, podlamuje volnost jeho jednání a spočívá tíživě na jeho mravní hodnotě.

A na druhé straně se budeme snažit zvětšovat praktický dostřel těžkého kulometu, abychom dostávali palby do dálky největší, pokud jen možno?

Je to velmi pochybné. Nesmírná nákladnost těchto paleb položí svou mez tak, že sebe většího praktického dostřelu, který by nám snad technika v palbách těžkého kulometu mohla poskytnout, nebude takticky využito. A pak, palby na velké dálky nesnesou dobře soutěže dělostřelectva, které nám přece může poskytnouti palby daleko hodnotnější: palby pozorované a palby, které se dají řídit.

Střízlivé pojetí v taktickém použití dalekých paleb podle předpisu o kulometech se odráží i v technickém vybavení kulometných rot.

Není žádného optického přístroje k přípravě střelby.

Není předvídan žádný zvláštní spojovací materiál.

Používá se jednoduché grafické metody.
Zato je každá četa vybavena dálkoměrem.

C. Zásada totality ve využití těžkého kulometu.

Palby, které nám poskytuje těžký kulomet za nynějšího stavu techniky, nutno posouditi se stanoviska totality využití: nebudeme vylučovat žádnou palbu, kterou nám může poskytnout, ale je nutno, abychom správně tyto palby vyhodnotili a ocenili a abychom od nich nečekali více, než nám v taktickém použití mohou skutečně dát.

a) Daleké palby. Nebudeme je vylučovat přes to, že jsou velmi nákladné, máme-li dosti kulometných jednotek a střeliva. Kulometné roty praporu zálohy se dá dobře k těmto palbám upotřebit, při plném uplatnění zásady, že „je-li zasazena, není vydána.“

b) Palby v obraně. Z rozboru jednotlivých druhů paleb bylo vidět, že palby, které nám poskytuje těžký kulomet, daleko lépe umožňují obranu nežli útok. Krátké, boční a rasantní palby jsou palbami výhradně obrannými a boj zblízka, boj o uhájení terénu nalézá v těžkém kulometu vykonavatele bez soutěže. Právě tyto palby opravňují o těžkém kulometu k slovům „Zatímního předpisu pro taktické použití vyšších jednotek“:

„Mohutnost palby měla rozhodný vliv na tvar bojových činností. Předně dala neobyčejnou sílu odporu polním opevněním, umožňující silám málo početným obsadit účinně velmi značné rozlohy. Za těmi mohou uvolněné jednotky konat bočné pohyby. I ve válce pohybné použití samočinných zbraní a dělostřelectva všech dostřelů dovoluje obránci zříditi clony palby velké rozlohy, které mohou býti proraženy jen útoky organizovanými.“

c) Palby v útoku. Palby, které nám těžký kulomet může poskytnout pro útok, nejsou daleko tak hodnotné jako v obraně: pro stěžejní úlohu podpory palebného sledu dává palby jen umlčovací a příliš daleko před palebný sled.

V útoku tedy těžký kulomet nesnese soutěže s dělem, které je vlastní zbraní útočnou. Použijeme těžkého kulometu vždy v útoku: nedává-li nám všechno, dává nám mnoho, a to je také něco.

Nový francouzský předpis o kulometech zplna uplatňuje zásadu totality ve využití těžkého kulometu. Nelze nesouhlasit s taktickým oceněním paleb, které poskytuje těžký kulomet a nutno uvážit důvody, které vedly k vytčení přesných zásad i ve směrech, v kterých diskuse není dosud skončena.

Prameny:

Instruction provisoire sur l'emploi des grandes unités, Règlement de l'Infanterie, deuxième partie, Combat.

Instruction pour les unités des mitrailleuses d'Infanterie, 1932.

Instruction provisoire pour les unités de mitrailleuses d'Infanterie, 1931.

Paillé, Connaissance et emploi des armes et engins de l'Infanterie.

Bulletin Belge des Sciences Militaires, Revue bibliographique, Mai 1933.

Mersch, Considérations sur la nouvelle (française) instruction pour les unités de mitrailleuses d'Infanterie (Bulletin Belge des Sciences militaires, September 1934).

Mjr. Pazdírek, Přednášky z balistiky. Milovice.

Major pěch. Ludvík Strašík:

Něco o přískocích.

Mezi nižšími důstojníky se často rokuje o přískocích. Je vidět, že v této věci není jasných názorů.

Ježto v drobné práci bojového výcviku jsou přískoky v pěchotní palbě velmi důležité, chci tu přispět k ujasnění těchto pojmů.

Celkem možno rozeznávat tři názory:

1. Názor teoretiků, kteří bez ohledu na psychu člověka uplatňují stroze střelecké učenosti a žádají přískoky krátké tak, aby na postupujícího pěšáka nemohl protivník řádně zamířit a vystřelit;

2. názor válečníků, kteří žádají v zásadě přískoky dlouhé, které postupující pěšák vlivem palby protivníka beztoho zkrátí, ale výchovně se získá to, že útok bude plynulejší, než kdyby postupoval přískoky prováděnými podle 1. a konečně

3. názor kompromisní, žádající v zásadě přískoky dlouhé, ale rozděluje je na odchylky. Tudíž kompromis názoru 1. a 2.

Soudím, že je nutno stanovit naprosto jasnou zásadu o přískocích v pěchotní palbě. Formuloval bych ji takto:

„Délka přískoků se řídí tím, jak daleko jsme získali převahu palbou nebo jak je silná palba protivníka.“

Jednou bude proveden útok jedním náběhem, jindy bude nutno útok drobit na malé přískoky, ba i plížit se.

Snaha dosáhnout dlouhých přískoků je v jádře zdravá, ale nesmí se provádět paušálně. Dlouhé přískoky musí být podepřeny převahou vlastní palby nebo slabým odporem nepřítele. Je třeba si uvědomit, že zvedne-li se pěšák k přískoku v palbě pěchoty, je to pro něho vážné rozhodnutí.

Přískoky nelze vůbec schematisovat, je nutno, aby jim velitelé rozuměli, jak předem zásadně řečeno, a podle toho řídili postup. Ovšem snahou každého velitele musí být, aby vytvořil dobré podmínky pro rychlý spád útoku. Zdoluhavý útok vyčerpává jednotky hlavně morálně.

Pěšák musí vždy útočit dravě. K tomu musí být vychováván. Dravost útoku se však neprojevuje vždy jen rychlostí, nýbrž hlavně odhodlaností a houževnatostí v postupu až na zteč, třeba i plížením se.

Z války víme, že:

1. jednotka, jakmile je v útoku definitivně zastavena, těžko se zvedá k novému útoku. To se bezvadně daří jen na cvičištích, kdy palebný sled obnovuje několikrát útok bez zasazení záloh;

2. útok nedostatečně připravený je odsouzen předem k ztroskotání a potrestán velikými ztrátami na životech a morálce. Ovšem, výjimky potvrzují pravidlo, ale výjimky se nesmějí stát pravidlem.

Myslím, že je třeba při bojovém výcviku odpoutati se od matematických propočtů a všimati si více psychy vojáka-člověka. To nám praví válečná zkušenost.